

ZP-NKWR.431.2.65.2019.TB

Pani
Alina Szewczuk
Dyrektor Domu Dziecka im. Jana
Wyżykowskiego
Wilków

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 26-30 września 2019 r. na podstawie art. 122 i art. 186 pkt 3 lit. b) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r., poz. 1111 ze zm.), zwanej dalej „ustawą”, kontrolerzy Tomasz Borecki - inspektor wojewódzki i Edyta Kubicka – starszy inspektor wojewódzki z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu przeprowadzili kontrolę problemową w trybie zwykłym w Domu Dziecka im. Jana Wyżykowskiego przy ul. Jana Kochanowskiego 4 w Wilkowie, 59-500 Złotoryja, zwanego w dalszej części niniejszego wystąpienia „Placówką” lub „Domem”.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 12 czerwca 2019 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na II półrocze 2019 roku.

Przedmiotem kontroli było dokonywanie oceny zasadności pobytu dziecka w placówce opiekuńczo - wychowawczej, przestrzeganie praw dziecka oraz zgodność zatrudniania pracowników jednostek organizacyjnych wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej z wymaganymi kwalifikacjami. Jednocześnie w dniu 9 września 2019 r. do Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej w Dolnośląskim Urzędzie Wojewódzkim zadzwonił anonimowy mężczyzna, który wnosił zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania Domu. Wskazywał m.in. na:

- zastraszanie dzieci przez Dyrektora Placówki, dotyczące zakazu wyjazdów do domów rodzinnych,
- utrudnianie kontaktu z osobami bliskimi, zarówno bezpośredniego jak i telefonicznego,
- stosowanie przemocy przez jednego z wychowawców,
- ograniczanie dzieciom możliwości wychodzenia poza Placówkę.

Skarga miała dotyczyć 5 dzieci (dwa rodzeństwa: 2 i 3 osobowe).

W związku z tym, podczas kontroli powyższe kwestie zostały poddane szczegółowej analizie.

W okresie objętym kontrolą, tj. od dnia 1 września 2018 r. do dnia 26 września 2019 r. funkcję Dyrektora Placówki pełniła Pani Alina Szewczuk odpowiedzialna za realizację zadań w ocenianych obszarach. W zakresie działalności Placówki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną, a jej uzasadnieniem jest ustalony stan faktyczny i prawny.

Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie udostępnionej dokumentacji merytorycznej realizowanych zadań, oświadczeń i wyjaśnień składanych przez Dyrektora Domu, akt osobowych w zakresie dokumentacji potwierdzającej kwalifikacje zawodowe pracowników merytorycznych oraz indywidualnych rozmów z wychowankami. Kontrola została odnotowana w Księżce kontroli jednostki pod numerem 32.

Ilekróć w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym jest mowa o „rozporządzeniu” należy przez to rozumieć rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r., Nr 292, poz. 1720).

Dom Dziecka im. Jana Wyżykowskiego w Wilkowie jest publiczną placówką opiekuńczo - wychowawczą typu socjalizacyjnego prowadzoną przez Powiat Złotoryjski na podstawie decyzji nr PS-IA.9013/13/08 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 12 lutego 2008 roku, zmienionej decyzją nr PS-IS.9423.64.2013 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 3 stycznia 2014 roku. Placówka zabezpiecza 30 miejsc dla dzieci pozbawionych opieki rodzin własnych. Bieżącą działalność Domu określa Regulamin organizacyjny przyjęty uchwałą nr 258/2014 Zarządu Powiatu Złotoryjskiego z dnia 8 maja 2014 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Domu Dziecka im. Jana Wyżykowskiego w Wilkowie – Osiedlu, następnie zmienionego uchwałą nr 214/2017 Zarządu Powiatu Złotoryjskiego z dnia 15 listopada 2017 r. Dokument określał typ placówki i jego zapisy zgodne były z obowiązującymi przepisami prawa. Podczas kontroli zwrócono uwagę na funkcjonujące w obiegu dwie nazwy Placówki: „Dom Dziecka im. Jana Wyżykowskiego” oraz „Dom Dziecka im. Jana Wyżykowskiego w Wilkowie – Osiedlu”. Wskazane jest posługiwanie się nazwą zawartą w ww. decyzji.

(dowód: akta kontroli str. 13-30, 84)

W dniu kontroli w ewidencji Placówki wpisanych było 27 wychowanków w wieku od 2 do 18 lat. Ustalano, że 16 dzieci przebywających w Domu nie ukończyło 10 roku życia, a w myśl art. 95 ust. 1 ustawy, do placówki opiekuńczo – wychowawczej mogą być kierowane tylko dzieci powyżej 10 roku życia. W tej sprawie Dyrektor złożył wyjaśnienia z których wynika, że 7 z ww. podopiecznych zostało umieszczonych w Placówce wraz ze starszym rodzeństwem, co było zgodne z art. 95 ust. 2 ustawy. Natomiast kolejnych 9 wychowanków skierowano do instytucjonalnej pieczy zastępczej z uwagi na zagrożenie dobra dziecka. W myśl art. 101 ust. 3 ustawy, placówka opiekuńczo – wychowawcza może łączyć zadania placówek o różnych typach, wobec tego do Domu mogły być przyjmowane dzieci w trybie

interwencyjnym. Jednakże art. 103 ust. 9 ustawy, określa że takie dzieci powinny być niezwłocznie przeniesione do jednej z form rodzinnej pieczy zastępczej. Jednocześnie ich pobyt w instytucjonalnej pieczy zastępczej nie powinien być dłuższy niż 6 miesięcy. Analiza dokumentacji wykazała, że: dwójka podopiecznych została umieszczona w Domu 19 sierpnia 2016 r., kolejna trójka 13 lipca 2017 r, następna dwójka 28 marca 2018 r., jeden chłopiec 10 stycznia 2019 r., a ostatnia dziewczynka 28 lutego 2019 r. Z powyższego wynika, że pobyt wszystkich ww. wychowanków przekroczył okres 6 miesięcy. Dyrektor Placówki po posiedzeniach Zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka składał pisma informujące do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Złotoryi, że na wniosek Zespołu dzieci poniżej 10 roku życia zostały zakwalifikowane do umieszczenia w rodzinnej pieczy zastępczej. Wobec tego należy uznać, że nieprawidłowość leży po stronie PCPR w Złotoryi, który jest odpowiedzialny za kierowanie dzieci do pieczy zastępczej. Kwestia ta będzie przedmiotem odrębnego postępowania wyjaśniającego.

Wszyscy podopieczni zostali umieszczeni w Placówce zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia, do skierowań załączona była dokumentacja, o której mowa w § 8 ust. 1 pkt 1 - 5 rozporządzenia, tj. odpisy aktów urodzenia, orzeczenia sądu o umieszczeniu dziecka w placówce, dokumentacja o stanie zdrowia dziecka, dokumenty szkolne i informacje o prowadzonej pracy z rodziną. Ponadto, Dyrektor Domu złożył oświadczenie z którego wynika, że dokumentacja medyczna wychowanków - w tym karty szczepień - znajdowały się w Ośrodku Zdrowia w Wilkowie – Osiedlu.

W niektórych skierowaniach powielano błąd związany z nazwą Placówki, o którym pisano powyżej.

(dowód: akta kontroli str. 31-41)

Zgodnie z art. 135 i 138 ustawy, zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka w okresie objętym kontrolą zbierał się nie rzadziej niż co pół roku: 13 grudnia 2018 r. i 12 czerwca 2019 r., a dla dzieci poniżej 3 roku życia co trzy miesiące: 27 września i 13 grudnia 2018 r. oraz 28 marca i 12 czerwca 2019 r. Ustalono, iż w posiedzeniach zespołu uczestniczyli: Dyrektor Placówki, pedagog, pracownik socjalny, wychowawca kierujący procesem wychowawczym dziecka, zaproszeni rodzice dzieci (z wyjątkiem rodziców pozbawionych praw rodzicielskich), asystenci rodzin prowadzący pracę z rodziną lub przedstawiciele jednostki prowadzącej pracę z rodziną (nie we wszystkich przypadkach), przedstawiciel organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, kurator sądowy oraz przedstawiciel ośrodka adopcyjnego, jeśli sytuacja dziecka tego wymagała, co wynikało z art. 137 ustawy.

Zgodnie z art. 136 ustawy, oceny sytuacji dziecka dokonywano w celu: ustalenia aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka, analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną, modyfikacji planu pomocy dziecku, monitorowania procedur adopcyjnych dzieci

z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie, oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb, oceny możliwości powrotu dziecka do rodziny lub umieszczenia go w rodzinnej pieczy zastępczej. Protokół sporządzany był w formie „Karty modyfikacyjnej do planu pomocy dziecku”.

Zgodnie z art. 138 ust. 2 ustawy, po dokonaniu okresowej oceny sytuacji dziecka zespół formułował na piśmie wniosek dotyczący zasadności dalszego pobytu dziecka w placówce i przesyłał do właściwego sądu.

(dowód: akta kontroli str. 42-54)

W okresie objętym kontrolą do bezpośredniej pracy z dziećmi zatrudnionych było 10 wychowawców, ich praca była wspomagana przez pedagoga oraz pracownika socjalnego. W wyniku analizy przedłożonej dokumentacji z akt osobowych stwierdzono, iż Dyrektor Placówki oraz wszystkie osoby pracujące z dziećmi posiadały wymagane kwalifikacje zawodowe określone w art. 97 ust. 3 oraz w art. 98 ust. 1 i ust. 3 ustawy.

(dowód: akta kontroli str. 55)

W trakcie kontroli ocenie poddano również stan przestrzegania Praw Dziecka. Oceny w tym zakresie dokonano na podstawie rozmów z wychowankami w wieku 7-18 lat oraz obserwacji ich zachowań. W trakcie rozmów podopieczni zachowywali się spokojnie, byli otwarci, komunikatywni i chętnie udzielali odpowiedzi na zadawane pytania. Podczas czynności kontrolnych ustalono, że dzieci znały powód umieszczenia w pieczy zastępczej. Znały swoje prawa i obowiązki, posiadały również czas wolny, z którego mogły swobodnie korzystać wedle własnego uznania. Nikt z kim przeprowadzono rozmowę nie doznał ani nie był świadkiem, aby osoby dorosłe stosowały przemoc lub niewłaściwie zachowywały się w stosunku do dzieci. Wszyscy podopieczni Domu mieli ulubionego wychowawcę, któremu ufali i w trudnych sytuacjach mogli mu się zwierzyć. Dzieci, które utrzymywały kontakt ze swoimi rodzinami oznajmiły, że pracownicy kontrolowanej jednostki nigdy nie utrudniali, czy uniemożliwiali im kontaktu z osobami bliskimi. Rozpytano również podopiecznych o system kar i nagród. Dzieci udzielały odpowiedzi, że za dobre zachowanie można było otrzymać słodycze, drobne zabawki i pochwały oraz iść na basen lub na dwór. Natomiast za nieodpowiednie trzeba było iść do swojego pokoju, lub wykonać dodatkowy dyżur. Dzieci potwierdziły otrzymywanie kieszonkowego, odpowiedniej odzieży oraz środków higieny osobistej. Zapewniano im również pomoc w odrabianiu lekcji, dostęp do jedzenia i picia przez całą dobę, jak również opiekę zdrowotną.

Wobec powyższego należy uznać, że Prawa Dziecka były przestrzegane.

(dowód: akta kontroli str. 56-83)

W trakcie rozmów z dziećmi rozpytano podopiecznych Domu także o kwestie poruszane w rozmowie telefonicznej z dnia 9 września 2019 r. Żaden z wychowanków nie

potwierdził informacji w niej przekazanych. Ponadto, jeden z rodziców biologicznych dwuosobowego rodzeństwa, wskazanego w ww. rozmowie telefonicznej, złożył oświadczenie z którego wynika, że mężczyzna nie wnosi żadnych uwag, co do jakości sprawowanej nad jego dziećmi opieki.

Dyrektor Domu odniósł się również do stawianych zarzutów wyjaśniając, że dla rodzeństwa trzysobowego wstrzymał przepustki do domu rodzinnego po okresie wakacyjnym z uwagi na nieprawidłowości występujące po stronie rodziców w czasie sprawowania opieki nad dziećmi. Dyrektor w oparciu o informacje przekazane przez Sąd Rodzinny w Złotoryi, Policję, kuratora sądowego oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotoryi stwierdził, że przebywanie ww. podopiecznych w domu zagraża ich zdrowiu oraz życiu. Z udostępnionej dokumentacji wynika, że rodzice biologiczni w trakcie przepustek dzieci do ich domu spożywali alkohol i w domu dochodziło do awantur. Ponadto Dyrektor poinformował, że matka biologiczna nocą „wyganiała” ze swojego domu jedno z przepustkowanych dzieci. Jednocześnie Dyrektor oświadczył, że od momentu wstrzymania przepustek do czasu przeprowadzenia kontroli rodzice biologiczni ani razu nie odwiedzili ww. rodzeństwa w Placówce.

W świetle udostępnionej dokumentacji oraz złożonych przez Dyrektora wyjaśnień należy uznać, że podjęte w Placówce działania były uzasadnione, a wnoszone telefonicznie zastrzeżenia dotyczące jej działalności bezzasadne.

(dowód: akta kontroli str. 85-108)

W wyniku przeprowadzonej kontroli problemowej w trybie zwykłym w Domu Dziecka im. Jana Wyżykowskiego nie stwierdzono nieprawidłowości.

Pouczenie

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2019, poz. 1111, ze zm.).

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Ewa Drelichowska-Słopa
Dyrektor Wydziału

.....
(kierownik komórki do spraw kontroli)

[Podpis]
.....
(przewodniczący zespołu inspektorów)

[Podpis]
.....
(członek zespołu inspektorów)

KIEROWNIK ODDZIAŁU
Nadzoru i Kontroli Wspierania Rodziny
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

Ewa Olejniczak

